

Informatiebijeenkomst KNR over vluchtelingen 18 februari 2016.

Aan het slot van deze bijeenkomst een kort overzicht van de betrokkenheid van de Nederlandse religieuzen via de commissie PIN in verleden, heden en toekomst.

Van grote betrokkenheid is al sinds jaar en dag sprake. Vele organisaties zijn of door religieuzen opgericht of zijn ze er bij betrokken als vrijwilliger, ongeacht hun leeftijd (van de religieuzen natuurlijk).

De PIN is een solidariteitscommissie van de religieuzen en opereert dan ook in de sliptestream van de religieuzen.

Met name de groep ongedocumenteerde asielzoekers werd en wordt door vele organisaties bijgestaan die door PIN worden gefinancierd. Dat gebeurt op projectbasis maar in de praktijk veelal langdurig, gewoon omdat het moet.

De PIN werkt samen met andere fondsen, want met velen kun je een veertje beter wegblazen. Tot voor kort was het aantal fondsen beperkt dat evenals de PIN deze 'sans papiers' wilde helpen, omdat andere hun vingers niet aan illegaliteit wilden branden.

Voorbeelden van organisaties die subsidie vanuit de PIN ontvangen zijn: Het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt, Lauw Recht in Utrecht, Wereldwijd in Eckelrade, ASKV in Amsterdam, Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingen in Tilburg, Stichting Steunpunt Ongedocumenteerden in Breda, Stichting Noodopvang Vluchtelingen in Nijmegen, Stichting Vlot in Zuid Limburg, Stichting Vluchtelingen in de knel, Eindhoven, Wereldhuis, Amsterdam, enz.

Belangrijk is te melden dat PIN jarenlang Dokters van de Wereld heeft ondersteund in het programma Zorgrecht. Er is een wettelijk recht op medisch noodzakelijke kosten ook voor ongedocumenteerden maar in de praktijk is die zorg voor kwetsbare ongedocumenteerde migranten uiterst lastig te verkrijgen.

Algemeen doel van dit project is het toegankelijk en effectief maken van gezondheidszorg voor migranten zonder documenten. Centraal staat het maken, propageren bij alle betrokkenen (werkers in de gezondheidszorg, hulpverleners, die met deze migranten in aanraking komen) van een "Medisch document" (Medoc), een boekje waarin hun medische geschiedenis (vaccinaties, diagnoses, behandelingen en medicatie) beschreven staat. Omdat deze migranten dikwijls een zwervend bestaan leiden en kwetsbaar zijn, ook wat hun gezondheid betreft, is het belangrijk dat een behandelend arts direct kennis kan nemen van hun medische achtergrond en geschiedenis.

Het gaat om een project waarin, naast Dokters van de Wereld ook Pharos (gezondheidszorg voor vluchtelingen) en LOS participeren. Het is geen sinecure om een dergelijk document, ingebed in een informatiekits 'Eerste hulp bij ongedocumenteerden' ingang te doen vinden bij de gezondheidszorg en bij de migranten zelf. Toch is het Medoc maar een onderdeel van een veel bredere opzet, die tot doel heeft om de gezondheidszorg toegankelijker te maken voor ongedocumenteerde migranten. Daar hoort ook de lobby richting de politiek bij.

Tot slot wil ik hier het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) noemen dat al vele jaren, sinds de oprichting door PIN, op onderdelen wordt ondersteund. Ja, zelfs in het verleden door grote inzet van de PIN is opgericht.

Dit is het PIN verhaal in de jarenlange betrokkenheid tot nu toe, maar er wordt ook samengewerkt met andere fondsen.

Sinds tien jaar ben ik voorzitter van het Landelijk Fondsenoverleg. Een breed samengesteld overleg van zowel kleine, middelgrote als grote fondsen, waarvan een aantal een levensbeschouwelijke achtergrond heeft, die maatschappelijk een verschil willen maken. Het kenmerkt zich door een inhoudelijke benadering van aanvragen en zoekt samenwerking. Het doel is het onderkennen van maatschappelijke ontwikkelingen en problemen in hun specifieke betekenis en uitdaging voor de deelnemende fondsen. Tot zover het mission statement.

Sinds vorig jaar is de stroom vluchtelingen enorm toegenomen en is de situatie volledig veranderd. Naar aanleiding van deze actuele ontwikkelingen hebben de Samenwerkende Fondsen eind september 2015 een bijeenkomst georganiseerd om gezamenlijk te verkennen wat de uitdagingen op de middellange termijn zijn als het gaat om het vluchtelingen- en migrantenvraagstuk in Nederland en de vraag hoe fondsen daar financieel en inhoudelijk aan kunnen bijdragen. Gezien de verscheidenheid van onderwerpen binnen dit thema van migratie en vluchtelingen is er begin november voor gekozen om werkgroepen samen te stellen die zich concentreren op een bepaald thema. Met daarbij de vraag hoe een efficiëncyslag gemaakt kan worden in het aanbod om op die manier de impact te vergroten. Naast de actieve leden in de werkgroepen is er een 'tweede' schil van fondsen die wel graag geld beschikbaar stellen, maar niet actief deelnemen in een werkgroep.

De belangrijkste thema's voor het maatschappelijk middenveld als het gaat om migratie zijn toegang tot gezondheidszorg, toegang tot onderwijs, toegang tot arbeid, beeldvorming t.o.v. vluchtelingen, en sociale cohesie in de Nederlandse samenleving. Daarnaast werd uitvoerig gesproken over het enthousiasme en de actiebereidheid van veel Nederlanders. Hoe kunnen we als fondsen daarin ondersteunen?

Ook werd bekeken hoe fondsen samenwerking kunnen zoeken om de toegang tot financiering makkelijker te maken voor maatschappelijke organisaties en om kennis te delen tussen de fondsen. Verschillende vormen voor zo'n samenwerking zijn denkbaar. Een eerste start is gemaakt door fondsen in verschillende thematische werkgroepen te verdelen en binnen die thema's de samenwerking te zoeken.

Binnen de werkgroepen gaan de fondsen de dialoog met het veld aan, kunnen aanvragen gecoördineerd worden, kan men kennis uitwisselen en andere fondsen betrekken voor grotere aanvragen. Per thema (en werkgroep) worden de activiteiten belicht verschillende doelgroepen zoals ongedocumenteerden, asielzoekers, statushouders en kinderen.

De PIN heeft voor de thema's gezondheidszorg/traumaverwerking en toegang tot opleidingen/onderwijs gekozen omdat dit de terreinen zijn waar de religieuzen van oudsher actief zijn geweest en zich het meest mee verbonden voelen.

De werkgroep Trauma en gezondheidszorg is tot een afbakening van de doelgroepen gekomen door de vraag te stellen waar, volgens ons, de urgentie voor verbetering van het aanbod op het gebied van gezondheidszorg en trauma het hoogst is. Met andere woorden: waar het aanbod kan worden verbeterd door de lacunes op te vullen. Bij de werkgroep Trauma en gezondheidszorg denken we dat de grootste lacunes bestaan bij:

- A. asielzoekers in de eerste periode van hun verblijf in Nederland, tijdens de opvang in de Centrale Opvanglocatie (COL), de Proces Opvanglocatie (POL) en de opvang Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling (AMV)
- B. bij de afgewezen en uitgeprocedeerde asielzoekers (ongedocumenteerden) die opgevangen worden in Vrijheid Beperkende Locaties (VBL), gezinslocaties of in de illegaliteit verdwijnen.

Bij fase A hebben we al een voorbeeld bij de hand.

Warchild is gestart met een initiatief dat in eerste instantie gebaseerd op 'eigen fondsen'. Het COA heeft ondertussen positief gereageerd op hun aanbod en in goed overleg zijn er vijf locaties geselecteerd voor een start en ontwikkelfase, er is veel meer belangstelling, maar er is besloten niet meer dan vijf locaties in deze fase te betrekken. Deze locaties zijn: ter Apel, Overberg, Tilburg, Sweikhuizen en Amsterdam

De interventie van Structurele Recreatieve Activiteiten beoogt bij te dragen aan rust, regelmaat en spelenderwijs een stuk normalisatie in de levens van kinderen te stimuleren. Op basis van hun ervaringen in conflictlanden weten ze dat dit voor kinderen die gevlucht zijn heel belangrijk is voor een gezonde ontwikkeling.

Goede aansluiting op de bestaande (gezondheids-) voorzieningen voorpsycho-sociale zorg is echter wel een voorwaarde voor effectiviteit. Deze interventie methodiek zal ook in elke opvanglocatie starten met een eerste inventarisatie (in kaart brengen) van het aanwezige referentiesysteem. Kortom niet pas beginnen als er signalen worden afgegeven maar preventief optreden. Dat is juist wat fondsen willen.

Op 15 maart a.s. organiseren wij een Expertmeeting waarvoor o.a. Pharos, ASKV, LOS, Amnesty, Rode Kruis, Pauluskerk en GGZ zijn uitgenodigd.

Bij de werkgroep Programma Vluchtelingen, gericht op scholing, educatie en taallessen ben ik ook betrokken maar de eerste bijeenkomst is vandaag gepland, daar kan ik niet bij zijn, vanwege mijn aanwezigheid hier en een KOS vergadering vanochtend.

Tot slot alle werkgroepen op een rijtje:

De werkgroepen zijn gezondheidszorg (inclusief traumaverwerking) voor vluchtelingen, sociale activering van migranten en vluchtelingen, toegang tot opleidingen, kleine (particuliere) initiatieven voor vluchtelingen en internationale samenwerking.

Rogier Moulen Janssen